

900 éves kódextöredékek kerültek elő a BME egyik könyvtárából

Budapest, 2025. december 15. – Szent Ambrus evangéliummagyarázatának részletei rejtőztek egy 19. századi építészeti szakmunka gerinckötése alatt, melyet az Építészettörténeti és Műemléki Tanszék könyvtárában őriznek.

Öt darab 12. századi kódextöredéket fedezett fel egy könyv gerincén a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék könyvtárának munkatársa, Leitgéb Mária. Az 1818-ban megjelent, Martin Pierre Gauthier (1790-1855) által írt *Les plus beaux édifices de la ville de Gênes et de ses environs* című mű második kötetének gerinckötése részben levált, így kerültek napvilágra a kódextöredék-csíkok. A töredékeket megvizsgáló Sarbak Gábor és Hende Fanni, a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtárában működő HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport munkatársai megállapították, hogy a töredékeken a milánói püspöknek, Szent Ambrusnak Szent Lukács evangéliumához fűzött magyarázataiból olvashatók – a mű 9. és 10. könyvéből – láthatók részletek (Aurelius Ambrosius, 339-397; *Expositio Evangelii secundum Lucam*).

A töredékeken látható írás alapján az egykori pergamenkódex a 12. században készült, az öt csík egy levelet alkotott. A pergamendarabokat valószínűleg 19. századi franciaországi könyvkötők ragaszthatták a könyv gerincére, miután szelvényben és hosszában felvágták. Az erős pergamen a gerinc védelmét szolgálta a borító alatt.

Az Építészettörténeti és Műemléki Tanszék több mint 160 éves, a műegyetemi építészképzés szakkönyvtári háttérét reprezentáló dokumentumokat őrző könyvtára országos viszonylatban is egyedi és különleges szakkönyvtár. A több mint 23 ezer kötet könyvet és 3 ezer kötet folyóiratot tartalmazó állománynak a kurrens szakirodalom mellett értékes részét képezi a történeti gyűjteményrész, azon belül a muzeális értékű dokumentumok, melyek között a 16–18. századi építészeti szakirodalmat képviselő munkák is vannak.

Az őrzőkötet az állománynyilvántartás szerint 1962-ben került a tanszéki könyvtárba, ez azonban nem a valódi dátum, mert a jogelőd építészettörténeti tanszékek és könyvtáraik összevonása során a gyűjteményeket újraleltározták. A korábbi nyilvántartások már nem lelhetőek fel, de a könyvben található bejegyzések és állománybélyegzők alapján feltehető, hogy korábban Weber Antal építész (1823–1889) tulajdonában volt, majd az 1880-as években került a Műegyetemre, a Hauszmann Alajos vezette Száraz-, Mű- és Díszépítészettan Tanszékre, és azóta folyamatosan ott van.

A töredékeknek az őrzőkönyvről való lefejtése és restaurálása lehetőséget adhat a fragmentumok még részletesebb elemzésére és egy modern kritikai kiadás alapján a képzeletbeli pergamenfolión való elhelyezésére. „A cél természetesen az, hogy a töredékek a leválasztásuk után is itt maradjanak a BME-n, ehhez megvannak a megfelelő körülmények, a könyvtárban működik páramérő. A leválasztás, illetve a tárolás megfelelő előkészítése persze nyilván pénzbe kerül majd, ez nem egy egyszerű restaurátori feladat, valószínűleg valamilyen pályázati forrásból próbáljuk majd fedezni a költségeket” – mondta a bme.hu kérdésre Krähling János, az Építészettörténeti és Műemléki Tanszék vezetője.

További információ: BME Kommunikációs Igazgatóság kommunikacio@bme.hu